

TALOUSARVIOALOITE 883/2009 vp

Määrärahan osoittaminen vaikeavammaisten henkilökohtaisen avun toteuttamiseen

Eduskunnalle

Henkilökohtainen apu on välttämätön, jotta vaikeavammaisen henkilö voisi elää mahdollisimman samanlaista elämää kuin muutkin. Henkilökohtainen avustaja on osa sitä huolenpitoa, jota vaikeavammaiset henkilöt tarvitsevat perustuslain 19 §:n 1 momentin tarkoittaman ihmisarvoisen elämän mahdollistamiseksi ja välttämättömäksi huolenpidoksi. Henkilökohtainen avustaja voi olla täysin välttämätön elämän perusasioissa, kuten pukeutumisessa, peseytymisessä, kotiaskareissa, opiskelussa, harrastuksissa ja ansiotyössä. Henkilökohtaisen avustajan epääminen johtaa pahimmillaan elämän laadun heikkenemiseen, syrjäytymiseen ja jopa laitostumiseen. Avustaja ja henkilökohtainen apu -järjestelmä on myös ainoa itsenäinen tukimuoto, jolla tosiasiallisesti voidaan turvata vaikeavammaisen henkilön itsemääräämisoikeudet ja monet muut lailliset oikeudet.

Laki henkilökohtaisesta avusta astui voimaan syyskuun alussa tänä vuonna, mikä vahvisti oikean suuntaisesti vaikeavammaisten oikeutta henkilökohtaiseen apuun. Lain mukaan vaikeavammaisella on oikeus tarvitsemaansa määrään henkilökohtaista apua pakollisimmissa elämän askareissa sekä opiskelu- ja työelämään osallistumisessa. Lisäksi laissa määriteltiin vaikeavammaisen oikeudesta saada henkilökohtaista apua pakollisimpien tehtävien lisäksi myös muuhun yhteiskuntaan osallistumisen ja harrastustoiminnan mahdollistamiseksi.

Henkilökohtaisen avustajapalvelun saamisessa ylipäänsä kuin myös riittävien tuntimäärien

tarjoamisessa avustettavalle on ollut suuria kuntakohtaisia eroja ja puutteita. Lain hyvän tarkoituksen toteuttaminen edellyttää kuntiin lisäresursseja palvelun varmistamiseksi tosiasiallisesti kaikille sitä tarvitseville.

Asiantuntijoiden mukaan Suomessa noin 70 kunnasta puuttuu henkilökohtainen avustajapalvelu kokonaan ennen lain voimaan tuloa. Näkään (n. 5 000 henkilöä), jotka avustajapalvelun piirissä ovat olleet ennen lain voimaan tuloa, eivät aina saa tuntimääräisesti riittävää henkilökohtaista apua.

Hallituksen lain toimeenpanoa varten vuodelle 2010 varaamalla 4,3 miljoonan euron määrärahalta ei voida saada riittävää edistystä aikaan avustajajärjestelmässä. Jos tällä hetkellä noin 5 000 avustajajärjestelmän piirissä olevan henkilön kustannukset ovat noin 47 miljoonaa euroa vuosittain, tarkoittaa lain perusteluissa arvioidun 6 000 uuden henkilön tulo avun piiriin sitä, että rahaa kuntien valtionosuuksiin tarvitaan selvästi enemmän kuin hallitus esittää.

Vaikeavammaisten henkilökohtainen apu -järjestelmän toteuttaminen subjektiivisena oikeutena täytyy varmistaa siten, että valtio osallistuu kustannusten kattamiseen hallituksen esittämää suuremmalla osuudella.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2010 talousarvioon momentille 28.90.30 lisäyksenä 20 000 000 euroa sosiaali- ja

TAA 883/2009 vp — Satu Taiveaho /sd ym.

*terveydenhuollon käyttökustannusten
valtionosuuksien korottamiseen vaikea-*

*vammaisten henkilökohtaisen avustaja-
palvelun parantamiseksi.*

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2009

Satu Taiveaho /sd
Valto Koski /sd

Tuula Väätäinen /sd
Anneli Kiljunen /sd